

วารสาร นาคบุตรปริทรรศน์ Nakhawat Parit Journal

ISSN 3027-7779 (Online)

ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2567 Vol. 16 No. 2 May - August 2024

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 1 หมู่ 4 ต.ท่าจั่ว อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช 80280
Research and development institute Nakhon Si Thammarat Rajabhat University 1 Moo 4, Tha Ngio, Mueang, Nakhon Si Thammarat 80280

Received: February 15, 2024

Revised: August 17, 2024

Accepted: August 28, 2024

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับเสริมสร้างการเป็นมัคคุเทศก์
เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

The Development of a Local Curriculum to Enhance Local Guides
in Ecotourism and Agriculture in Nopphitam District, Nakhon Si Thammarat

วีระยุทธ ชาทะกาญจน์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ศิรินันท์ พันธรัักษ์*

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

นพรัตน์ ชัยเรือง

วิญญู อินทวงศ์

พนกฤช บุญพบ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author) E-mail: Sirinan_pan@nstru.ac.th

Werayut Chatakan

Faculty Of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

Sirinan Pantaruk*

Faculty of Management Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

Nopparat Chairueng

Waiyawut Intawong

Phanagrid Boonpob

Faculty Of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยและพัฒนาใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสำรวจแหล่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาและประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 3) เพื่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับเสริมสร้างการเป็นมัคคุเทศก์แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมข้อมูล คือ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ชุมชน และนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้แบบสอบถามสำรวจและประเมินศักยภาพจำนวน 400 ชุด และสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 18 คน แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล เพื่อคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และกลุ่มตัวอย่างในการทดลองหลักสูตร ได้แก่ นักเรียนในพื้นที่แล้วประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรและชุดกิจกรรมฯ ด้วยวิธีทดสอบ E_1/E_2 ผลการวิจัยพบว่า 1) แหล่งท่องเที่ยวในอำเภอนบพิตำมีความหลากหลายและมีความโดดเด่น และได้คัดเลือกแหล่งเข้าสำรวจทั้งหมด 8 แหล่ง ได้แก่ น้ำตกกรุงนาง ศูนย์เรียนรู้คัมภีร์ถาหนู ถ้ำหงส์ จุดชมวิวกาญจนา จดชมวิวกาญจนา ป่อน้ำร้อนกรุงชิง น้ำตกกรุงชิง ล่องแก่งคลองกลาย 2) การประเมินศักยภาพโดยนักท่องเที่ยวที่พบในอำเภอนบพิตำจำนวน 8 แหล่ง พบว่าโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.81 อยู่ในระดับมาก นำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับเสริมสร้างการเป็นมัคคุเทศก์แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตร และ 3) ผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตร $E_1/E_2 = 80/80$ เท่ากับ $81.50/84.00$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนด ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบความรู้ในหลักสูตรท้องถิ่น ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพและค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของหลักสูตรจากความคิดเห็นของผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น; มัคคุเทศก์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตร

Abstract

ecotourism and agricultural tourism in Nopphitam District, Nakhon Si Thammarat Province, and 3) to develop a local curriculum to enhance ecotourism and agricultural tourism guide skills in Nopphitam District, Nakhon Si Thammarat Province. The sample and data collection involved government agencies, private sectors, communities, and tourists in the tourism sites of Nopphitam District, Nakhon Si Thammarat Province. A total of 400 sets of questionnaires were used to survey and assess the potential, and 18 in-depth interviews were conducted. The data were analyzed to calculate the percentage, mean, standard deviation, and sample group for curriculum testing, which included local students. The curriculum and activity set's efficiency were assessed using the E_1/E_2 test. The research found that 1) The tourist attractions in Nopphitam District are diverse and distinctive. Eight locations were selected for the survey: Krung Nang Waterfall, Khuam Nu Learning Center, Hong Cave, Khao Chang Lon Viewpoint, Khao Lek Viewpoint, Krung Ching Hot Springs, Krung Ching Waterfall, and Khlong Klai Rafting. 2) The potential assessment from tourists at eight locations in Nopphitam District showed an overall average score of 3.81, which is at a high level. This led to the development of a local curriculum to enhance ecotourism and agricultural tourism guide skills. And 3) The curriculum's efficiency was determined to be $E_1/E_2 = 80/80$, which is equivalent to $81.50/84.00$, meeting the specified efficiency criteria. The average test scores of the local curriculum's knowledge before and after its implementation showed a statistically significant difference at the .05 level. The average efficiency and suitability ratings of the curriculum, based on the opinions of the instructors, were overall at the highest level.

Keywords: Developing local courses, Eco-tourism, and Agricultural tour guides

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการเจริญเติบโตและการขยายตัวสูง โดยมีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของรายได้ที่สำคัญ โดยนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ การสร้างงาน และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ (Chuchart, 2011) แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเปลี่ยนตามสถานการณ์โลกซึ่งส่งผลกระทบในหลายมิติ เช่น ผลกระทบด้านสังคม การให้ความสนใจกับชุมชน มรดกทางวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรในสังคม ความแตกต่างและการสื่อข้ามวัฒนธรรม การเปิดการค้าเสรี การเคลื่อนย้ายแรงงานและการย้ายถิ่นฐาน เป็นต้น ทำให้พฤติกรรมการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะการท่องเที่ยวที่เน้นให้ความสำคัญต่อความสะดวกและปลอดภัย สิ่งแวดล้อม และคุณค่าจากการได้ท่องเที่ยว (Kumar & Ekka, 2024) ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มนุษย์มีความต้องการการท่องเที่ยวในรูปแบบผจญภัยมากขึ้น รวมทั้งการได้เข้าไปมีส่วนร่วมและสัมผัสธรรมชาติอย่างแท้จริง นอกจากนี้นักท่องเที่ยวธรรมชาติมีความต้องการที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่ที่ได้ไปเยือนทั้งในด้านระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์พืช และสัตว์ที่ได้พบเห็น รวมถึงประเด็นปัญหาด้านการอนุรักษ์ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้มีสาเหตุสำคัญจากการตื่นตัวและให้ความสนใจในเรื่องคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นปัญหาในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ปัจจุบันพบว่านักท่องเที่ยวนิยมท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติเพื่อศึกษาระบบนิเวศความหลากหลาย ของพืชและของสัตว์มากขึ้น เมื่อมีการขยายแหล่งท่องเที่ยวและเพิ่มจำนวนขึ้นของนักท่องเที่ยว สิ่งตามมาคือก่อให้เกิดผลเสียต่าง ๆ เช่น เกิดความเสียหายหรือความเสื่อมโทรมของทรัพยากร การท่องเที่ยวที่มีแต่เดิม รวมทั้งคุณภาพของทรัพยากรนั้นจะด้อยลงเกิดมลภาวะทางน้ำและอากาศรวมทั้งเกิดการสูญเสียของพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ป่าในท้องถิ่น เกิดการทำลายสภาพภูมิศาสตร์ทางธรรมชาติเพื่อให้สิ่งแวดล้อมยังคงอยู่ต่อไป สิ่งหนึ่งที่จะช่วยได้ คือ การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเฉพาะถิ่นและมีวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกแห่งการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน ควรให้ความรู้กับชุมชนและนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพตลอดเส้นทางเดินท่องเที่ยว (Stronza, Hunt & Fitzgerald, 2019)

จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทยซึ่งมีความสำคัญทั้งในด้านของลักษณะพื้นที่ ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ และความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะความหลากหลายภายใต้บริบทธรรมชาติ และเป็นศูนย์กลางทางการค้าและการท่องเที่ยวของภาคใต้ มีการเกษตรที่หลากหลาย อุตสาหกรรม และการค้าที่เจริญเติบโต และความหลากหลายทางวัฒนธรรม เช่น ศิลปะพื้นบ้าน มรดกทางวัฒนธรรม และประเพณีที่สืบทอดมายาวนาน โดยเฉพาะอำเภออบพิตา นั้นมีต้นทุนที่สำคัญ คือ ทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และยังมีประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการต่อสู้การปกครองในอดีตที่ยังคงมีร่องรอยหลงเหลืออยู่ อีกทั้งยังมีความโดดเด่นด้านศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน ทำให้เหมาะอย่างยิ่งสำหรับการพักผ่อนหรือท่องเที่ยวในสไตล์ที่ชอบและเป็นอีกหนึ่งพื้นที่ในการขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบเครือข่าย เนื่องจากมีความพร้อมและศักยภาพในการพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของประเทศไทยและของคนในชุมชน (Sumethokula, Patwary, Srinuanpanc, Srinuanpand, Suwandeey, Thammathikul & Phanong 2020) ด้วยความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ราบสูง ขนาดใหญ่ในหุบเขา มีภูเขาขนาดน้อยใหญ่ ห้อมล้อมอยู่ทุกด้านทางด้านทิศ ตะวันออก ทิศเหนือและตะวันตกจะมีเทือกเขานั่นในอุทยานแห่งชาติเขานั่น ส่วนทางด้านทิศใต้จะมี เทือกเขานครศรีธรรมราช ราษฎรในพื้นที่อำเภออบพิตาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร โดยเฉพาะการปลูกยางพาราและการทำสวนผลไม้เหมาะสมกับการปลูกพืชเศรษฐกิจอย่างมาก จากสภาพแวดล้อมดังกล่าว ทำให้พื้นที่บริเวณนี้มีความอุดมสมบูรณ์ และความหลากหลายทางชีวภาพซึ่งจากการสำรวจทรัพยากร การท่องเที่ยวในตำบลกรุงชิง อำเภออบพิตา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประมาณ 60 รายการ ทั้งแหล่งท่องเที่ยวที่พัฒนาแล้วและแหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่เปิด

ให้บริการ อาทิ น้ำตกกรุงชิง น้ำตกกรุงนาง น้ำตกคลองผด น้ำตกคลองปาว ถ้ำหงส์ ถ้ำลอด จุดชมวิวะทะเลหมอก กิจกรรมล่องแก่งคลองกลาย บ่อน้ำร้อน เป็นต้น (Sittthirit, 2002)

ดังนั้นจากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับเสริมสร้างการเป็นมัคคุเทศก์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อที่จะพัฒนาพื้นที่เป้าหมายให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ผ่านกระบวนการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ และการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นโดยจะสร้างกระบวนการการเรียนรู้และเข้าใจของเยาวชนในชุมชนในการสร้างความตระหนัก และเห็นคุณค่าของทรัพยากรการเชิงอนุรักษ์ในท้องถิ่นที่จะนำไปสู่การสำนึกและห่วงแหน รู้จักการนำทรัพยากรของจังหวัดนครศรีธรรมราช มาพัฒนาโดยอาศัยการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับการมีส่วนร่วม ของนักท่องเที่ยวและชุมชนร่วมกันพัฒนาขึ้นเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้นำไปใช้ในชีวิตจริงเรียนแล้วเกิดการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้อย่างมีคุณภาพ และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมอย่างมีความสุขและใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเป็นการรักษาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้เกิดความยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาและประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับเสริมสร้างการเป็นมัคคุเทศก์แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ระเบียบวิธีการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับเสริมสร้างการเป็นมัคคุเทศก์แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยมีรายละเอียดวิธีในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และนักเรียนในอำเภอนบพิตำ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ครั้งนี้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 400 คน คำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และมีความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% จากนั้น สุ่มตัวอย่างด้วยการแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportion Stertified Random Sampling) และดำเนินการในการสนทนากลุ่มกับเจ้าหน้าที่สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา ผู้ประกอบการบริการขนส่งสาธารณะ และตัวแทนจากชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยว โดยแยกออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มภายในพื้นที่ท่องเที่ยวจำนวน 9 คน และภายนอกพื้นที่ท่องเที่ยวจำนวน 9 คน รวมจำนวน 18 คน คัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในอำเภอนบพิตำจำนวน 30 คน มาจากวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การสร้างเครื่องมือ

แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช สำหรับนักท่องเที่ยวโดยเริ่มจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัย นำข้อมูลมาสังเคราะห์ พร้อมกำหนดประเด็นคำถามโดยจัดแบ่งคำถามออก 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา บทบาทเกี่ยวกับการท่องเที่ยว รายได้ ส่วนที่ 2 ด้านศักยภาพ ซึ่งเป็น 7 ด้าน

ดังนี้ ด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ด้านความสะดวกในการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความมีชื่อเสียง ด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมทั้งกิจกรรมและความพึงพอใจของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยเริ่มจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยนำข้อมูลมาสังเคราะห์ พร้อมกำหนดประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกจากตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุม และความเหมาะสมของประเด็นเนื้อหาสำหรับการประชุมกลุ่มย่อย และประเด็นเนื้อหาสำหรับการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ด้วยการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยจากนั้น จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินก่อนและหลังการใช้ (Pre-test and Post-test) หลักสูตรสำหรับเสริมสร้างการเป็นมัคคุเทศก์แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำและชุดกิจกรรมประกอบหลักสูตรฯ

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถาม (Questionnaire) คณะผู้วิจัยทดสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อ (Validity) ด้วยการหาค่า IOC โดยให้ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 3 คน ประเมิน ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตามวิธีการ IOC มีค่าเฉลี่ย 0.89 สำหรับการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเฉลี่ย 0.978

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก(In-Depth Interview) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงและครอบคลุม ถูกต้องตามเนื้อหา วิชาการของเครื่องมือวิจัย

แบบประเมินก่อนและหลังการใช้ (Pre-test and Post-test) การตรวจสอบเครื่องมือของการสร้างและพัฒนาหลักสูตรสำหรับเสริมสร้างการเป็นมัคคุเทศก์แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความเหมาะสม และสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตรฯ แล้วปรับปรุงโครงร่างหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อนนำไปใช้ สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิที่จะตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตร ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว จำนวน 1 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นนักวิชาการด้านศึกษา จำนวน 2 คน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และผลงานทางวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการความรู้ จำนวน 2 คน นำมาหาค่า IOC และได้ค่า ตั้งแต่ 0.80-1.00

กระบวนการเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1-2 คณะผู้วิจัยจัดทำหนังสือขออนุญาตชุมชนเพื่อเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 400 ฉบับ และทำหนังสือเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน จำนวน 18 คน เพื่อเข้ารับการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 คณะผู้วิจัยจัดทำหนังสือไปยังโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อดำเนินการนำหลักสูตรสำหรับเสริมสร้างการเป็นมัคคุเทศก์แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 1 ภาคการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Approach) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำเสนอผลการศึกษาด้วยค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) จากข้อมูลปฐมภูมิหรือผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตรพัฒนามัคคุเทศก์แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ โดยใช้ E_1/E_2

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และยังมีประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการต่อสู้การปกครองในอดีตที่ยังคงมีร่องรอยหลงเหลืออยู่ อีกทั้งยังมีความโดดเด่นด้านศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนทำให้เหมาะอย่างยิ่งสำหรับการพักผ่อนหรือท่องเที่ยว โดยแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ น้ำตกกรุงนาง ศูนย์เรียนรู้ภูมิทัศน์ถ้ำหงส์ จุดชมวิวเขาจิ้งโหลน จุดชมวิวเขาเหล็ก บ่อน้ำร้อนกรุงชิง น้ำตกกรุงชิง ล่องแก่งคลองกลาย

ภาพที่ 1 ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
ที่มา : Chatakhan, Chairueng, Intawong & Pantaruk (2022)

2. ผลการศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวโดยรวมมีค่าเฉลี่ยรวม $\bar{X} = 3.81$ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปน้อยสุดตามลำดับ ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) ด้านคุณค่าแหล่งท่องเที่ยวอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) ด้านการจัดการอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) ด้านความสะดวกในการเข้าถึงอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) ด้านการมีชื่อเสียงอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.46$) ตามลำดับดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 8 แห่งโดยภาพรวม

ข้อ	รายการประเมิน	n = 365		ระดับความเห็น
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	ด้านความสะดวกในการเข้าถึง	3.74	.67	มาก
2.	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.46	.99	มาก
3.	ด้านสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	4.36	.61	มาก

ข้อ	รายการประเมิน	n = 365		ระดับความเห็น
		$\bar{X}$	S.D.	
4.	ด้านคุณค่าแหล่งท่องเที่ยว	3.96	.70	มาก
5.	ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น	3.85	.85	มาก
6.	ด้านการจัดการ	3.95	.67	มาก
7.	ด้านการมีชื่อเสียง	3.63	.78	มาก
	รวมทั้งหมด	3.81	.57	มาก

จากตารางที่ 1 ประเมินได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอนบพิตำนั้นมีความหลากหลายมาก การท่องเที่ยวของอำเภอนั้นเป็นไปในทางที่ดี เพราะมีนักท่องเที่ยวเข้ามามาก ซึ่งสร้างรายได้ให้กับพื้นที่ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งผนวกกับทิศทางการส่งเสริมด้านการเกษตรของเกษตรอำเภอนบพิตำที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้คู่กับการเรียนรู้เชิงเกษตร ดังนั้นการท่องเที่ยวในอำเภอนบพิตำมีความหลากหลายมาก สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่มอายุ สำหรับโรงเรียนอาจเข้ามามีส่วนร่วมเรื่องการให้ความรู้แก่นักเรียนด้านแหล่งท่องเที่ยว เป็นนักเรียนไกด์หรือมัคคุเทศก์น้อยที่จะนำนักท่องเที่ยวหรือแนะนำนักท่องเที่ยวให้รู้จักแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่

3. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับเสริมสร้างการเป็นมัคคุเทศก์แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้หลักสูตรท้องถิ่นสำหรับเสริมสร้างการเป็นมัคคุเทศก์แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 6 หน่วยหลัก และชุดกิจกรรมประกอบ 1 ชุด โดยมีรายละเอียดและส่วนประกอบต่าง ๆ ดังนี้

หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเป็นนักสื่อความหมาย ข้อปฏิบัติในการเป็นนักสื่อความหมาย การเป็นผู้นำเที่ยวที่เป็นบทบาทหน้าที่หลัก บทบาทในฐานะเจ้าบ้าน คุณสมบัติที่จำเป็นและแนวทางในการพัฒนาตนเองของนักสื่อความหมาย มารยาทหรือจรรยาบรรณที่ควรปฏิบัติต่อนักท่องเที่ยว ความปลอดภัยของนักสื่อความหมาย

หน่วยที่ 2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการเกษตร ความหมายความสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการเกษตร ความสำคัญและกระบวนการรักษาความสมดุลในระบบนิเวศ การอนุรักษ์และนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์เพื่อการดำรงชีพ

หน่วยที่ 3 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในท้องถิ่นและชุมชน ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในชุมชน แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

หน่วยที่ 4 บุคลิกภาพ สำหรับนักบริการ มืออาชีพ มนุษย์สัมพันธ์และการให้บริการที่ดีของนักสื่อความหมาย

หน่วยที่ 5 การแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว หลักในการพูดในชุมชน หลักในการพูดแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว เทคนิคการเล่าเรื่อง ภาษาสำหรับนักสื่อความหมายหรือนักสื่อความหมาย

หน่วยที่ 6 ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว สาเหตุและการป้องกันที่ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ปลอดภัย ความรู้เรื่องความปลอดภัย ในยุค New normal ของนักท่องเที่ยว ปัญหาและภัยที่เกิดขึ้นกับท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ วิธีให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

ผลการหาประสิทธิภาพหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับเสริมสร้างการเป็นมัคคุเทศก์แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรเท่ากับ 81.50/84.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนด คือ $E_1 / E_2 = 80/80$ โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบความรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับเสริมสร้างการเป็นมัคคุเทศก์แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้สอนต่อประสิทธิภาพหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับเสริมสร้างการเป็นมัคคุเทศก์แหล่งท่องเที่ยว

เชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมครูผู้สอนมีความเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นด้านสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนและสะดวกง่ายต่อการใช้งานอยู่ในระดับมากที่สุด

ภาพที่: 2 รูปเล่มหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับเสริมสร้างการเป็นมัคคุเทศก์แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ที่มา : Chatakhan, Chairueng, Intawong & Pantaruk (2022)

การอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. อภิปรายผลด้านการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช นั้นจะเห็นว่า มีความหลากหลายทั้งรูปแบบ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น การชมแหล่งธรรมชาติที่สมบูรณ์ทั้งสัตว์ป่า นานาชนิด การดูนกสายพันธุ์แปลกตา การถ่ายรูปดอกไม้ ป่านานาพันธุ์ ชมทะเลหมอกยามเช้าที่เขาเหล็ก ทะเลหมอกเขาจังโหล่น ภูเขา ถ้ำ น้ำตกมากมาย เป็นต้น ความหลากหลายในพื้นที่ จะเห็นว่าพื้นที่อำเภอนบพิตำเป็นพื้นที่ภูเขา เป็นการท่องเที่ยวเรื่องการเดินป่า (Adventures) ล่องแก่งคลองกลายตามธรรมชาติ เป็นต้น ความหลากหลายทางวัฒนธรรม อาทิ การแสดงเฉพาะท้องถิ่น (รำไท่นกพิสด) อาหารการกินเฉพาะถิ่น (น้ำพริกลูกประ) เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การแช่น้ำร้อนกรูงชิง การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา แหล่งธรรมชาติที่เป็นหินผา อุโมงค์ โพรงถ้ำน้ำลอด ถ้ำหินงอกหินย้อย ในถ้ำหงส์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรมสวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร อย่างศูนย์การเรียนรู้คัมภีร์ดาหนุ่ย สวนป่าประสวนทุเรียน ฯลฯ เป็นต้น การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ พื้นที่จุดตั้งค่ายกรูงชิง (ยุคคอมมิวนิสต์) ยังมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับพื้นที่อื่น ๆ อย่างการอารยธรรมทางพุทธศาสนา จากวัดเจติย (ไฉ่) อำเภอลิขิต ผ่านมายังวัดเขาเหล็กอำเภอนบพิตำ สู่วัดพระธาตุวรมหาวิหารอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งสอดคล้องกับโครงการมานะมานครของการท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งแหล่งท่องเที่ยววนบพิตำเป็นจุดปักหมุดในโครงการอีกด้วยและสอดคล้องกับ Kritsanarom & Nakre (2021)

การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว กรณีอำเภอหนองบัวลำภู จังหวัดนครราชสีมา ระบุว่ากิจกรรมที่ชอบในการเดินทางมาท่องเที่ยว คือ ชมวิวดมผอม รับประทานอาหาร การท่องเที่ยวจากเฟซบุ๊ก ช่วงเวลาที่นิยมในการเดินทางท่องเที่ยว คือ ช่วงวันหยุดตามเทศกาล โดยเฉพาะเดือน มกราคม-มีนาคม ใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว และมีแนวโน้มว่าจะเดินทางมาเที่ยวซ้ำ สิ่งประทับใจจากการเดินทางมาท่องเที่ยวคือ ทรัพยากรและธรรมชาติที่สวยงาม

2. อภิปรายผลด้านศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอหนองบัวลำภู จังหวัดนครราชสีมาจะเห็นว่า ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ถือว่ามีความโดดเด่นในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีความพร้อมอยู่ในระดับดี ด้านสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว มีความอุดมสมบูรณ์ ด้านคุณค่าแหล่งท่องเที่ยว มีความงดงามตามธรรมชาติ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือท้องถิ่น มีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ด้านการจัดการอยู่ในระดับดี ด้านการมีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม สอดคล้องกับ Khotsombat (2010) วิจัยเรื่อง การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในเขต แก่งสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ระบุว่าผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขต แก่งสามพันโบก โดยภาพรวมมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสภาพการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ด้านคุณค่า ความสำคัญ และการให้การศึกษา ด้านความร่วมมือของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว และด้านองค์การในการจัดการและการบริหารการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ungjarean & Thalang (2017) เรื่องการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดสมุทรสาคร ระบุว่า ศักยภาพการท่องเที่ยวด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าถึง ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความมีชื่อเสียง และด้านองค์ประกอบของพื้นที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสาคร

3. อภิปรายผลด้านการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับเสริมสร้างการเป็นมัคคุเทศก์แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการเกษตรในอำเภอหนองบัวลำภู จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาหลักสูตรขึ้นมาประกอบด้วย หลักการ ความสำคัญ ความเป็นมา จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ เนื้อหา โครงสร้างหลักสูตร 6 หน่วย แหล่งและสื่อการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ แนวการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล แผนการเรียนรู้ ใบงาน ใบความรู้ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์เหมาะสม ทั้งวิธีการเนื้อหาสาระ ที่จำเป็นต้องใช้สำหรับการเรียนการสอน ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพหลักสูตรและแสดงความคิดเห็นต่อหลักสูตร ซึ่งมีการวิพากษ์หลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่าเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาและเสริมสร้างการเป็นมัคคุเทศก์ แหล่งท่องเที่ยว และผ่านการประเมินด้วยการทดลองใช้ 3 ครั้ง พบว่ามีผลการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น เนื่องจากหลักสูตร มีความครบถ้วนทั้งด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรม สื่อต่าง ๆ ระยะเวลา และการประเมินผล ครบถ้วน ในองค์ประกอบหลักสูตร สอดคล้องกับ Yothasingh (2016) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้ แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ ด้านการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา พบว่าหลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้นมี 11 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ที่มาและความสำคัญ 2) แนวคิดพื้นฐาน 3) หลักการของหลักสูตร 4) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 5) สมรรถนะที่พึงประสงค์ด้านการประเมินที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ 6) โครงสร้างหลักสูตร 7) เนื้อหาสาระและประสบการณ์ 8) วิธีการฝึกอบรม 9) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 10) การวัดและประเมินผลการอบรม และ 11) แนวทางการใช้หลักสูตร ผลการทดลองใช้ หลักสูตรฝึกอบรม พบว่า หลังการฝึกอบรม ครูมีสมรรถนะด้านการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านความรู้และเจตคติสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ Ketkaew (2016) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่า ผลการพัฒนาหลักสูตร ได้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ที่มี 6 องค์ประกอบ คือ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร กิจกรรมในหลักสูตร สื่อประกอบ การฝึกอบรม และการวัดและการประเมินผล ซึ่งทุกองค์ประกอบมีความสอดคล้องกัน และผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักศึกษากลุ่มเป้าหมายก่อนการทดลอง และหลังการทดลองใช้หลักสูตรแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตามที่ Non-Formal Education Development Division (2000) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบอย่างไร ควรมีองค์ประกอบ 4 ประการด้วยกัน คือ 1) วัตถุประสงค์ทั่วไปและ วัตถุประสงค์เฉพาะวิชา 2) เนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละวิชา 3) กระบวนการเรียนการสอนและ 4) โครงการ ประเมินผลตามหลักสูตร และในการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับเสริมสร้างการเป็นมัคคุเทศก์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น ประสิทธิภาพของหลักสูตรในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามไว้ว่า เป็นหลักสูตรมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ $E_1 / E_2 = 80/80$ หลักสูตร ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ $E_1 / E_2 = 80/80$ โดยมีค่าประสิทธิภาพ $E_1 / E_2 = 81.50/84.00$ ซึ่งประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1) สูงกว่าเกณฑ์ 80 % เพียง 1.50 % ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ไม่ถึง 2.5 % ซึ่ง Pengsawat (2003) ถือว่าเป็นการยอมรับประสิทธิภาพของนวัตกรรมในระดับเท่ากับเกณฑ์ ส่วนประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2) สูงกว่าเกณฑ์ 80 % ถึง 4.0 % ซึ่ง Pengsawat (2003) ถือว่าเป็น การยอมรับประสิทธิภาพของนวัตกรรมในระดับสูงกว่าเกณฑ์ คือ ประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2) สูงกว่าเกณฑ์เกิน 2.5 % และหลักสูตรยังส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้สูงขึ้น คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบความรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับ เสริมสร้างการเป็นมัคคุเทศก์แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบหลังการ ใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร ซึ่งหลักสูตรนั้นได้ผ่านการทดลองใช้ 3 ครั้ง โดยใช้กับกลุ่มในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว กลุ่มใกล้เคียงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและปรับปรุงให้สมบูรณ์อย่างต่อเนื่อง ก่อนนำไปใช้ในภาคสนามกับผู้เรียน 30 คนและสรุป ประสิทธิภาพของหลักสูตรฯ ตามที่ได้นำเสนอไว้ซึ่งสอดคล้องกับการที่โรงเรียนนำหลักสูตรไปใช้ แล้วพบค่าเฉลี่ย ประสิทธิภาพและค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของหลักสูตรจากความคิดเห็นของผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.83$, S.D.=0.408 / $\bar{X}=4.81$, S.D.=0.403) ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การใช้หลักสูตรท้องถิ่นฯ สำหรับเด็กประถมศึกษาโรงเรียนจะต้องคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย(ผู้เรียน)เฉพาะกลุ่ม ที่มีความสนใจเป็นพิเศษในเรื่องการเป็นนักสื่อความหมายหรือมัคคุเทศก์เป็นลำดับแรก ซึ่งจะทำให้กระบวนการ หรือกิจกรรมกลุ่มในการฝึกปฏิบัติการแต่ละหน่วยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความสุขให้กับผู้เรียน
2. ผู้สอนควรศึกษาหลักสูตรท้องถิ่นฯ ให้เข้าใจตลอดจนแนวทางการถ่ายทอดเนื้อหาสาระตามแผนการสอน ให้กับผู้เรียน เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปอย่างน่าสนใจ ผู้เรียนไม่รู้สึกลำบากหน่าย จากการเรียนรู้ซ้ำในเรื่อง ที่รู้มาก่อนแล้ว
3. หากผู้บริหารมีนโยบายจะนำหลักสูตรท้องถิ่นฯ ไปใช้กับผู้เรียนที่ระดับสูงขึ้น ควรมีการปรับกิจกรรม หรือใบ งาน/การมอบหมายงาน ให้เหมาะสมกับวัย จะช่วยให้ประสิทธิภาพของหลักสูตรนั้นสูงขึ้น หรือปรับระยะเวลาของการ ปฏิบัติให้มากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาหลักสูตร ให้เป็นการเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะและเจตคติที่ดีในด้านวิชาชีพการเป็น มัคคุเทศก์หรือนักสื่อความหมายในกลุ่มสนใจพิเศษ เช่น นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นต้น

2. ควบคู่การศึกษาเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาท้องถิ่น
3. ควบคู่ศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อมัคคุเทศก์หรือนักสื่อความหมายในการให้บริการ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2564 และข้อมูลจากโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับเสริมสร้างการเป็นมัคคุเทศก์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการเกษตรในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

References

- Chatakhan, W., Chairueng, N., Intawong, W., & Pantaruk, S. (2022). *The development of a local curriculum to enhancing local guides in ecotourism and agriculture in Nopphitam District, Nakhon Si Thammarat*. Bangkok: National Research Council of Thailand (NRCT). (in Thai)
- Chuchart, C. (2011). *Tourism Industry*. Chiang Mai: Lanna Printing. (in Thai)
- Ketkaew, J. (2016). Development of a training curriculum to strengthen public consciousness for students of the Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University (Education Thesis). Burapha University. (in Thai)
- Khotsombat, K. (2010). Ecotourism potential assessment: A case study of tourist attractions in Sam Phan Bok, Pho Sai District, Ubon Ratchathani Province (Master's Thesis) Ubon Ratchathani Rajabhat University). (in Thai)
- Kritsanarom, N., & Nakre, P. (2021). Community-based tourism development that is consistent with the behavior and needs of tourists: In the case of Noppitam District, Nakhon Si Thammarat Province. *Narkbhutparitat Journal*, 13(1), 128-140. (in Thai)
- Kumar, P., & Ekka, P. (2024). Statistical analysis of the impacts of COVID-19 pandemic on the small and large-scale tourism sectors in developing countries. *Environment, Development and Sustainability*, 26(4), 9625-9659.
- Non-Formal Education Development Division. (2000). *Development of local curriculum for organizing learning activities in non-formal education*. Bangkok: Department of Non-Formal Education. (in Thai)
- Pengsawat, V. (2003). Early childhood education research. Bangkok: Sureewittayasart. (in Thai)
- Sitthirrit, C.,(2002). Participatory ecotourism management in Krung Ching Subdistrict: Complete research report. Bangkok: Office of the Science Promotion Commission, Research and Innovation. (in Thai)
- Stronza, A. L., Hunt, C. A., & Fitzgerald, L. A. (2019). Ecotourism for conservation?. *Annual Review of Environment and Resources*, 44, 229-253.

- Sumethokula, P., Patwary, A. K., Srinuanpanc, B., Srinuanpand, C., Suwandee, P., Thammathikul, A., & Phanong, W. (2020). The potential of new tour repackaging for creative tourism among entrepreneurs in Nakhon Si Thammarat. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*, 13(10), 1752-1771. (in Thai)
- Ungjarean, R., & Thalang, C. N. (2017). Potential Factors of Eco-Tourism in Samutsakhon. *Dusit Thani College Journal*, 11(1). (in Thai)
- Yamane, T. (1967). *Statistics : An introductory analysis* (3rd ed.). Tokyo: Harper International Edition.
- Yothasingh, A. (2016). *Developing a training curriculum based on the concept of blended learning to enhance competencies: Student-centered assessment for primary school teachers* (Doctoral dissertation) Sakon Nakhon Rajabhat University, Department of Curriculum Research and Teaching. (in Thai)

ผู้เขียน

รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช ชาติกาญจน์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
 เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
 E-mail: dr.kaset2557@gmail.com

อาจารย์ศรินันท์ พันธรักษ์

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
 เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
 E-mail: sirinan_pan@nstru.ac.th

รองศาสตราจารย์ ดร.นพรัตน์ ชัยเรือง

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
 เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
 E-mail: nopparat_cha@nstru.ac.th

อาจารย์วิยุต อินทวงศ์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
 เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
 E-mail: waiyawut_int@nstru.ac.th

ดร.พนกฤษ บุญพบ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
 เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
 E-mail: phanagrid_boon@nstru.ac.th

